

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Mátéka Béla

Cím:

Kevésbé vannak megjelölve a Kossuth emléket hirdető helyek.

Forrás:

Függetlenség

Pp.

(Hely)

1944. III. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kossuth Lajos

Idő

"1944"

Személy

Kevésbé vannak még megjelölve a fővárosban a Kossuth emléket hirdető helyek!

Kossuth Lajosnak, aki az utolsó félévvezérek óta Rákóczi mellett a magyar szabadságtörekvések legnagyobb harcosa volt, a főváros életében való intenzív részvételét, szobrán és a Verbóczy-utca 9. számú házon fogsága helyét megjelölő emlékművön, a konvencionális utca és térelnevezésen kívül, úgyszólván *semmi sem domborította ki*. Pedig itt élt ő mint lángeszű fővárosi ügyvéd, mint hírlapíró és szerkesztő, mint közeleti vezér, mint képviselő, mint pénzügyminiszter és mint hatalmas országgyűlési szónok, sőt végső fokokon mint a 48-as idők vezére.

Míg Szegeden kegyelettel emlékeznek meg a Klauzál-téri Kározzsházról, melynek erkélyéről a szabadságharc idején lelkes szónoklatát tartotta, Debrecenben a régi városházáról, ahol mint kormányzó az ország sorsát intézte, Budapestén a helyrajzi adatok egészen feledésbe merültek. Az első helyrajzi adatot a Tudományos Akadémia könyvtárában őrzött 1836-iki lappéldányban találtam, hogy Kossuth pesti ügyvédi irodája abban az időben a „József-piacz 166. sz. alatti”, az „Bránál”, az egykori gróf Szapáry Julianna-féle házban volt. A telekkönyv szerint e ház a

Tisza István-utca 12. sz., Perc utca sarkán, a mai TEBE színház helyén volt. Innét folytatta Kossuth meginduló közeleti tevékenységét.

A Verbóczy-utcának ma már történelmi jelentőséget ad az a Kossuth-domborművű arcképével díszített emléktábla a belügyminisztériumhoz tartozó 9. számú épületen, hogy Kossuth 1837-ben a zuglói „Isten Szeme” nyaralóban elfogvatván, 1837—1840-ig itt töltötte fogságát. A kis közre néző sarokszobában volt elhelyezve, ott tanult meg magától úgy angolul, hogy később angolai szónoklatai csodálatot kelthettek. Az első emeleti folyosón, kivételesen az udvaron séltálatott a levegőzhetett fogságának e szomorú időszakában.

Szerkesztőség, nyomda, vármegyeház

Kevésbé ismert adat, hogy fogságából kiszabadulva, a 40-es évek elejétől a ma is meglévő Kossuth Lajos-utca 3. számú házban működött, mint a Pesti Hírlap szerkesztője és az itt dolgozó Landerer és Heckenast-féle nyomdában nyomtatták is a Pesti Hírlapot. E ház Szépcsai sarkán különben emléktábla hirdeti, hogy Petőfi és Jókai

itt nyomtatották ki a Nemzeti dalt és a 12 pontot.

Sokszor szónokolt Kossuth a Vármegyeház nagytermében. Itt vitázott Széchenyivel és itt nevezte 1840 november 19-én Széchenyit „a legnagyobb magyarnak”. Széchenyi szótlanul fogadta e kijelentést és Kossuthos lépve csak annyit mondott: „Miért emel oly magasra, hol nem tarthatom fel magamat?” Ertesülés szerint e jelenet Pest vármegyéje a Vármegyeházán megörökíttetni szándékozik.

Kossuth lakásai

Kossuth lakására vonatkozó egyik adat szerint 1841—44-ig a Szépcsai-utca 3. számú, ma már meg nem levő házban lakott. Itt töltötte ifjú házasságát, itt születtek gyermekei, köztük Kossuth Ferenc is.

Egy másik adat azt mondja, hogy 1844. év második felében a Dorottya-utca 6. számú, ma is meglévő Wurm-udvarba költözött. Sokkal fontosabb, adat az, hogy néhány év előtt sikerült megtalálnom az Első felelős Kormányának az Országos Levéltárban őrzött példányában, hogy Kossuth Lajos mint pénzügyminiszter a Nádor-utcai „Döring-házban” lakott. Ez a 242/244. hely. számot viselő ház a Fővárosi Levéltár régi telekkönyve szerint a Nádor-utca 12. számú neoklasszikus stílusú, ma is meglévő nagy palota, amelyre később éppúgy, mint a Wurm-udvarra két emeletet építettek rá. Itt a Zrínyi-utca sarkán levő palotában volt Kossuthnak a 48-as időkben reprezentatív lakása, ahol

minisztertársaival is ismételt a megbeszéléseket tartott. Mikor Budavárnak 1849 májusában történt visszavétele után Kossuth a Debrecenből Pestre visszatért, a régi Nyugati pályaudvarról felelőségével együtt ünneplő menetben vonult végig Kossuth a Váci-úton és e lakásába tért vissza. Ezen fontos volna tehát e háznak megjelölése. Az Országháza meglátogatására sok ifjú és idősebb és városi csoport is vonul végig a Nádor-utcán a fent ezen adat mindenkor közérdeklődést kelthet.

A pénzügyminiszter hivatala

Feledésbe merült az is, hol volt Kossuth Lajos pénzügyminiszteri hivatali helysége. Erre vonatkozólag megtudtam, hogy a pénzügyminisztérium államtitkári fogadószobájában őrzik ma is Kossuth Biedermeier stílusú hivatali garnitúráját, viszont hatalmas iróasztala a régi Pénzügyminisztériumból a Legfőbb Számszékhez és onnét az Országház múzeumába került. A Pénzügyminisztérium levéltára szerint a mai új Pénzügyminisztérium helyén volt a Királyi udvari (pénzügyi) Kamara. Itt székelték a mai pénzügyminiszterek elődjei, a Királyi kincstárnokok, köztük 1825—36-ig gróf Zichy Károly, gróf Seilern Crescencia, később Széchenyi Istvánné első férje. E házban szinte mindennapos vendég volt Széchenyi István is. Mikor az első felelős kormány megalakult, a pénzügyminiszter és az első osztály foglalta el a mai pénzügyminisztérium helyén álló Udvari Ka-

mara épületét. Kivált érdeklődést keltene és a budai Vár történelmi nevezetességait gyarapítaná, ha a pénzügyminisztérium emléktábláján mint művészeti dísz, a régi szép empire stílusú épületnek domborművű képe is felhasználást nyerne.

48-cas országgyűlés a Vigadóban

Kossuth Lajos tevékenységének legvilágosabb színtere a Pesti Vigadóhoz fűződik. Az eredeti Pollok Mihály által épített klasszikus épület ugyan a mostani mór-román stílusú palotává épült át, de a Vigadó nagyterme ma is a régi helyén van és annak beosztásával bír. Itt nyílt meg 1842 augusztus 25-én Kossuth kezdeményezésére és tevékeny részvételével az első „Magyar Műipari Kiállítás”, mely a budapesti árumintavásárnak első elődje volt.

Kivált érdemes volna azonban, hogy mindenki megtudhassa, hogy itt volt színhelye a Pólmány Dénes elnöklése alatt tartott 48-as országgyűlésnek. Itt szónokoltak Széchenyi és Kossuth. A Széchenyi felügyele alatt képviselőházzá átalakított tereben 1848 július 5-én volt az első országgyűlés. Itt történt, hogy július 11-én Kossuth nagy beszédében 200 000 katonát kér. A képviselőház mint egy férfi áll fel s zúgja „Megadjuk”. Először mondta Kossuth meghatva emlékeztetés szavait: „Leborulok a nemzeti nagysága előtt”.

E dióhéjban foglalt visszaemlékezések alapján aránylag nem nagy költséggel megvalósítható volna, ha a magyar társadalom az idej